Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Fjerde Afdeling)

20. december 2017 *

»Appel – offentlige tjenesteydelseskontrakter – levering af eksterne tjenesteydelser til program- og projektledelse og teknisk rådgivning på it-området – kaskadeprocedure – afvejning af underkriterier inden for tildelingskriterierne – princippet om lige muligheder og gennemsigtighedsprincippet – åbenbart urigtige skøn – begrundelsesmangler – fortabelse af mulighed – Den Europæiske Unions ansvar uden for kontraktforhold – påstand om erstatning«

I sag C-677/15 P,

angående appel i henhold til artikel 56 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, iværksat den 16. december 2015,

Den Europæiske Unions Kontor for Intellektuel Ejendomsret (EUIPO) ved N. Bambara, som befuldmægtiget, bistået af avocats P. Wytinck og B. Hoorelbeke,

appellant,

de øvrige parter i appelsagen:

European Dynamics Luxembourg SA, Luxembourg (Luxembourg),

Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE, Athen (Grækenland),

European Dynamics Belgium SA, Bruxelles (Belgien),

ved dikigoroi M. Sfyri, C.-N. Dede og D. Papadopoulou,

sagsøgere i første instans,

har

DOMSTOLEN (Fjerde Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, T. von Danwitz, og dommerne C. Vajda, E. Juhász (refererende dommer), K. Jürimäe og C. Lycourgos,

generaladvokat: H. Saugmandsgaard Øe,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

* Processprog: engelsk.

efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 11. maj 2017,

afsagt følgende

Dom

1 Ved sit appelskrift har Den Europæiske Unions Kontor for Intellektuel Ejendomsret (EUIPO) nedlagt påstand om ophævelse af Den Europæiske Unions Rets dom af 7. oktober 2015, European Dynamics Luxembourg m.fl. mod KHIM (T-299/11, herefter »den appellerede dom«, EU:T:2015:757), hvorved Retten:

– annullerede afgørelsen vedtaget af EUIPO (herefter »den omtvistede afgørelse«) som led i udbudsprocedure AO/021/10, med overskriften »Eksterne tjenesteydelser til program- og projektledelse og teknisk rådgivning på it-området« (herefter »den pågældende kontrakt«), som blev meddelt European Dynamics Luxembourg SA ved skrivelse af 28. marts 2011, om at placere virksomhedens bud som den tredje kontrahent i rækkefølgen ved kaskademekanismen med henblik på tildelingen af en rammekontrakt, samt afgørelsen om at placere buddene indgivet af dels Consortium Unisys SLU og Charles Oakes & Co. Sàrl, dels ETIQ Consortium som henholdsvis første og anden kontrahent

– tilpligtede Den Europæiske Union at erstatte European Dynamics Luxembourgs tab som følge af en fortabt mulighed for at få tildelt rammekontrakten som første kontrahent i rækkefølgen.

Retsforskrifter

2 Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 af 25. juni 2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget (EFT 2002, L 248, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1995/2006 af 13. december 2006 (EUT 2006, L 390, s. 1) (herefter »finansforordningen«), fastsætter de grundlæggende bestemmelser, der regulerer hele budgetområdet for sager såsom offentlige udbud.

3 I henhold til finansforordningens artikel 100, stk. 2, første afsnit, skal den ordregivende myndighed oplyse alle ansøgere og bydende, hvis ansøgning eller bud er blevet afvist, om årsagen hertil, og den skal oplyse alle bydende, der har fremsat et forskriftsmæssigt bud, og som skriftligt anmoder herom, om de kvaliteter og relative fordele, der kendetegner det valgte bud, samt opgive navnet på ordremodtageren. I henhold til andet afsnit i samme bestemmelse kan meddelelse af visse oplysninger imidlertid undlades i tilfælde, hvor det ville være til hinder for anvendelse af lovgivningen, være i modstrid med offentlighedens interesse, være til skade for offentlige eller private virksomheders legitime forretningsmæssige interesser eller kunne hindre loyal konkurrence mellem disse.

4 Artikel 149 i Kommissionens forordning (EF, Euratom) nr. 2342/2002 af 23. december 2002 om gennemførelsesbestemmelser til forordning nr. 1605/2002 (EFT 2002, L 357, s. 1), som ændret ved Kommissionens forordning (EF, Euratom) nr. 478/2007 af 23. april 2007 (EUT 2007, L 111, s. 13), præciserer de forpligtelser, der påhviler den ordregivende myndighed med hensyn til information af ansøgere og tilbudsgivere i henhold til finansforordningens artikel 100, stk. 2.

5 I henhold til artikel 115, stk. 1 og 2, i Rådets forordning (EF) nr. 207/2009 af 26. februar 2009 om EU-varemærker (EUT 2009, L 78, s. 1), som ændret ved Europaparlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/2424 af 16. december 2015 (EUT 2015, L 341, s. 21) (herefter »forordning nr. 207/2009«), er EUIPO et EU-organ, og det har status som juridisk person. EUIPO har i hver medlemsstat den

videstgående rets- og handleevne, som i henhold til vedkommende stats lovgivning tillægges juridiske personer. Den kan navnlig erhverve og afhænde fast ejendom og løsøre og optræde som part i retssager.

6 I henhold til artikel 118, stk. 3 og 4, i forordning nr. 207/2009 skal EUIPO for så vidt angår ansvar uden for kontraktforhold i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, erstatte skader forvoldt af dens afdelinger eller af dens ansatte under udøvelsen af deres hverv. Den Europæiske Unions Domstol har kompetence til at afgøre tvister vedrørende sådanne skadeserstatninger.

De faktiske omstændigheder, retsforhandlingerne for Retten og den appellerede dom

7 Sagens baggrund fremgår af den appellerede doms præmis 1-28.

8 Efter disse faktiske omstændigheder anlagde European Dynamics Luxembourg, Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE og European Dynamics Belgium SA (herefter samlet »European Dynamics Luxembourg m.fl.«) den 6. juni 2011 sag ved Retten med påstand om annullation af den omtvistede afgørelse. Efter at de havde frafaldet en af deres påstande under retsmødet, nedlagde selskaberne følgende påstande:

– Den omtvistede afgørelse annulleres, for så vidt som den placerer European Dynamics Luxembourgs bud som tredje kontrahent i kaskademekanismen.

– Alle EUIPO's øvrige relaterede afgørelser, herunder dem, som tildeler den pågældende kontrakt til den første og den anden tilbudsgiver i rækkefølgen ved kaskademekanismen, annulleres.

– EUIPO tilpligtes at betale selskaberne erstatning for tab for fortabt mulighed og krænkelse af omdømme og troværdighed med 650 000 EUR.

– EUIPO tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

9 Til støtte for deres annullationspåstand havde European Dynamics Luxembourg m.fl. gjort tre anbringender gældende. Appellanterne havde med deres første anbringende kritiseret EUIPO for at have tilsidesat finansforordningens artikel 100, stk. 2, første afsnit, og artikel 149 i forordning nr. 2342/2002, som ændret ved forordning nr. 478/2007, samt begrundelsespligten som omhandlet i artikel 296, stk. 2, TEUF, idet EUIPO havde nægtet at give dem en tilstrækkelig forklaring og begrundelse til støtte for sin tilslagsafgørelse. Det andet anbringende vedrørte en »tilsidesættelse af udbudsbetingelserne«, idet EUIPO til skade for selskaberne havde fastsat et nyt tildelingskriterium og en ny vurdering af underkriterier for tildelingen, som ikke fremgik af udbudsbetingelserne. European Dynamics Luxembourg m.fl. foreholdt med det tredje anbringende EUIPO flere åbenbart urigtige skøn.

10 Retten undersøgte successivt stævningens andet, tredje og første anbringende til støtte for annullationssøgsmålet.

11 Først fastslog Retten inden for rammerne af undersøgelsen af det andet anbringende i den appellerede doms præmis 48, at den negative kommentar, som EUIPO gav European Dynamics Luxembourgs bud, og hvorefter de bud, der opnåede en bedre score for det første tildelingskriterium, »identificerede forvaltningen af ændringer og kommunikation som de to væsentligste opgaver for dette projekts succes«, godtgjorde, at EUIPO foretog en vurdering af det første tildelingskriteriums forskellige underkriterier. Retten fastslog i dommens præmis 53, at fordi denne vurdering hverken var foreskrevet

i udbudsbetingelserne eller forud blevet meddelt tilbudsgiverne, havde EUIPO til skade for European Dynamics Luxembourg m.fl. tilsidesat princippet om lige muligheder og gennemsigtighedsprincippet. Retten gav derfor i dommens præmis 55 delvist medhold i det andet anbringende.

12 Derefter fastslog Retten inden for rammerne af undersøgelsen af det tredje anbringende, at visse af de negative kommentarer fra EUIPO vedrørende vurderingen af European Dynamics Luxembourgs bud med hensyn til det første og det andet tildelingskriterium var behæftet med et åbenbart urigtigt skøn. Retten fastslog for det første i den appellerede doms præmis 91, at når den negative kommentar, der er anført i den nævnte præmis, var fejlbehæftet som følge af en tilsidesættelse af princippet om lige muligheder og gennemsigtighedsprincippet, var denne bedømmelse selv nødvendigvis ligeledes behæftet med et åbenbart urigtigt skøn. For det andet fastslog Retten i dommens præmis 102, at den nævnte negative kommentar, hvorefter buddet ikke havde fremlagt »nogen prøve på det produkt, der skal leveres«, ligeledes var behæftet med et åbenbart urigtigt skøn, idet det ikke havde støtte i udbudsbetingelserne. Som følge deraf gav Retten medhold i det tredje anbringende for så vidt angår de klagepunkter, der vedrørte de samme negative kommentarer, og forkastede anbringendet i øvrigt.

13 Inden for rammerne af undersøgelsen af det tredje anbringende fastslog Retten ligeledes i den appellerede doms præmis 86, 89 og 95, at flere af EUIPO's andre kommentarer i forbindelse med vurderingen af European Dynamics Luxembourgs bud i forhold til det første tildelingskriterium var behæftet med en begrundelsesmangel som omhandlet i artikel 296, stk. 2, TEUF, sammenholdt med finansforordningens artikel 100, stk. 2, således at Retten ikke var i stand til at efterprøve, om der forelå åbenbart urigtige skøn i forhold til disse kommentarer.

14 Endelig fastslog Retten ved afslutningen af undersøgelsen af det første anbringende, efter at den i den appellerede doms præmis 134 havde henvist til de vurderinger, som ved afslutningen af undersøgelsen af det tredje anbringende var blevet anset for at være utilstrækkeligt begrundede, i dommens præmis 135, at den omtvistede afgørelse var behæftet med flere begrundelsesmangler.

15 Under disse omstændigheder fandt Retten i den appellerede doms præmis 136, at den omtvistede afgørelse skulle annulleres i sin helhed.

16 European Dynamics Luxembourg m.fl. havde, som det fremgår af den samme doms præmis 137, nedlagt påstand om erstatning for den fortabte mulighed for at få tildelt den omhandlede kontrakt som tilbudsgiver, der placeres først, og for det ikke-økonomiske tab, der er lidt som følge af krænkelsen af deres omdømme og troværdighed.

17 Retten fastslog, at betingelserne for, at Den Europæiske Union ifalder ansvar uden for kontrakt som omhandlet i artikel 340, stk. 2, TEUF, var opfyldt, eftersom de materielle ulovligheder, som den ligeledes havde konstateret, kunne påvirke European Dynamics Luxembourgs mulighed for at få sit bud placeret på første eller anden plads i kaskademekanismen.

18 Dog fandt Retten det ikke nødvendigt at undersøge, om der forelå en skade på European Dynamics Luxembourg m.fl.'s omdømme og troværdighed, fordi en annullation af tilslagsafgørelsen i princippet er tilstrækkelig til at genoprette det tab, der er forårsaget af en sådan skade. Som følge deraf gav Retten delvist medhold i påstanden om erstatning og opfordrede parterne til at fastsætte beløbet for den erstatning, der skulle betales.

Retsforhandlingerne for Domstolen og parternes påstande

19 EUIPO har i appelskriftet nedlagt følgende påstande:

– Principalt ophæves den appellerede dom, og de i første instans nedlagte påstande om annullation af den omtvistede afgørelse og om erstatning forkastes.

– Subsidiært ophæves den appellerede dom, og sagen hjemvises til Retten.

– Mere subsidiært ophæves den appellerede dom, for så vidt som den tilpligter Den Europæiske Union at betale erstatning til European Dynamics Luxembourg m.fl. for den lidte skade.

– European Dynamics Luxembourg m.fl. tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

20 European Dynamics Luxembourg m.fl. har nedlagt følgende påstande:

– Appellen forkastes.

– EUIPO betaler sagsomkostningerne i begge instanser.

Om appellen

21 EUIPO har påberåbt sig fire anbringender til støtte for appellen, hvoraf det første anbringende vedrører en retlig fejl ved anvendelsen af princippet om lige muligheder og gennemsigtighedsprincippet samt en begrundelsesmangel, det andet anbringende vedrører retlige fejl, idet Retten annullerede den omtvistede afgørelse med henvisning til åbenbart urigtige skøn, det tredje anbringende vedrører en tilsidesættelse finansforordningens artikel 100, stk. 2, sammenholdt med artikel 296, stk. 2, TEUF, og det fjerde anbringende vedrører en retlig fejl og en begrundelsesmangel, idet den appellerede dom gav medhold i den af European Dynamics Luxembourg m.fl. nedlagte påstand om erstatning.

Det første anbringende

Parternes argumenter

22 EUIPO har gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl, idet den fastslog, at den formodede indførelse af nye vægtningsfaktorer vedrørende det første tildelingskriterium førte til den manglende overholdelse af princippet om lige muligheder og gennemsigtighedsprincippet. EUIPO har gjort gældende, at Retten med urette fastslog, at den omtvistede afgørelse tilsidesætter disse principper, idet vurderingen af European Dynamics Luxembourgs bud for så vidt angår det første tildelingskriterium blev foretaget efter vægtningsfaktorer i henhold til underkriterier til det nævnte kriterium, som ikke fremgår af udbudsbetingelserne, og som ikke blev meddelt tilbudsgiverne. Ifølge EUIPO er den bedømmelse, der foretages i den appellerede doms præmis 53, som fastslår en »automatisk årsagsforbindelse« mellem anvendelsen af disse vægtningsfaktorer og tilsidesættelsen af de nævnte principper, baseret på en urigtig fortolkning af Domstolens praksis og heller ikke tilstrækkeligt begrundet. EUIPO har i denne henseende navnlig henvist til dom af 24. november 2005, ATI EAC e Viaggi di Maio m.fl. (C-331/04, EU:C:2005:718).

23 European Dynamics Luxembourg m.fl. er af den opfattelse, at da EUIPO ikke for Retten havde gjort gældende, at de vægtningsfaktorer, som ikke fremgår af udbudsbetingelserne, ikke havde påvirket forberedelsen af buddene, er et sådant argument – hvorved Retten foreholdes, at den ikke efterprøvede, om anvendelsen af disse faktorer påvirkede European Dynamics Luxembourg m.fl.s rettigheder – som er blevet fremsat for første gang inden for rammerne af nærværende appel, nyt og skal følgelig afvises.

24 Under alle omstændigheder er dette anbringende ugrundet. European Dynamics Luxembourg m.fl. har i det væsentlige gjort gældende, at Retten således handlede i overensstemmelse med den praksis fra Domstolen, som EUIPO har påberåbt sig, for så vidt som den – selv om den ikke henviste hertil – fastslog, at anvendelsen af disse vægtningsfaktorer uden forudgående meddelelse derom havde skadet dem.

25 European Dynamics Luxembourg m.fl. har endelig anført, at den appellerede dom er tilstrækkeligt begrundet, eftersom Retten ikke var i stand til at foretage en fuldstændig undersøgelse, netop fordi EUIPO afgav vage kommentarer, og at den omtvistede afgørelse ikke indeholder nogen rimelige argumenter eller en gyldig begrundelse.

Domstolens bemærkninger

26 Indledningsvis skal den af European Dynamics Luxembourg m.fl. fremsatte formalitetsindsigelse forkastes.

27 EUIPO er således berettiget til at iværksætte en appel, som omfatter anbringender, der er afledt af den appellerede dom, og som tilsigter at bestride dommens lovlighed.

28 Med sine argumenter, som European Dynamics Luxembourg m.fl. har rejst formalitetsindsigelse mod, har EUIPO i retlig henseende kritiseret den løsning, som Retten lagde til grund (jf. i denne retning dom af 29.11.2007, Stadtwerke Schwäbisch Hall m.fl. mod Kommissionen, C-176/06 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2007:730, præmis 17).

29 Hvad angår Rettens realitetsprøvelse af det første anbringende har EUIPO i det væsentlige foreholdt Retten, at den anvendte den i den appellerede doms præmis 48 anførte praksis fra Domstolen urigtigt, og at den i den appellerede doms præmis 53 med urette fastslog, at EUIPO ulovligt havde anvendt vægtningsfaktorer vedrørende underkriterierne til det første tildelingskriterium.

30 Det må fastslås, at den appellerede dom i denne henseende er behæftet med en retlig fejl.

31 Principperne om ligebehandling og gennemsigtighed i udbudsprocedurerne indebærer ganske vist, at de ordregivende myndigheder skal fastholde den samme fortolkning af kriterierne for tildeling i løbet af hele udbuddet (dom af 18.10.2001, SIAC Construction, C-19/00, EU:C:2001:553, præmis 43, og af 18.11.2010, Kommissionen mod Irland, C-226/09, EU:C:2010:697, præmis 59 og den deri nævnte retspraksis).

32 En ordregivende myndighed har således ikke ret til at anvende bestemmelser om vægtning eller underkriterier for kriterierne for tildeling af ordren, som ikke forudgående er bragt til tilbudsgivernes kundskab (dom af 24.1.2008, Lianakis m.fl., C-532/06, EU:C:2008:40, præmis 38).

33 Det er dog muligt for en ordregivende myndighed, efter udløbet af fristen for afgivelse af bud, at fastsætte vægtningskoefficienter for de underkriterier, der i det væsentlige svarer til de kriterier, som forudgående er blevet meddelt tilbudsgiverne. Denne efterfølgende fastsættelse skal imidlertid opfylde tre betingelser: for det første, at den ikke ændrer kriterierne for tildeling af kontrakten, således som disse er fastlagt i udbudsbetingelserne eller i udbudsbekendtgørelsen, for det andet, at den ikke indeholder elementer, som, hvis de havde været kendt på tidspunktet for forberedelsen af buddene, kunne have haft indflydelse på denne forberedelse, og for det tredje, at denne ikke blev vedtaget under hensyntagen til elementer, der kan være udtryk for forskelsbehandling af en af tilbudsgiverne (jf. i denne retning dom af 24.11.2005, ATI EAC e Viaggi di Maio m.fl., C-331/04, EU:C:2005:718, præmis 32, af 21.7.2011, Evropaïki Dynamiki mod EMSA, C-252/10 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2011:512, præmis 32 og 33, og af 14.7.2016, TNS Dimarso, C-6/15, EU:C:2016:555, præmis 26).

34 I det foreliggende tilfælde vedrørte de omtvistede konstateringer indførelsen af en vægtning af underkriterier inden for et af tildelingskriterierne, som hverken var foreskrevet i udbudsbetingelserne eller forud blevet meddelt tilbudsgiverne, hvilket EUIPO ikke har bestridt. På baggrund af det ovenstående kunne Retten ikke lovligt fastslå, at der er sket en tilsidesættelse af princippet om lige muligheder og gennemsigtighedsprincippet, uden først at have undersøgt, om undladelsen af at overholde disse tre betingelser var blevet gjort gældende og påvist ved Retten.

35 Idet Retten, før den tog det andet anbringendes andet klagepunkt i første instans til følge, undlod at efterprøve, om disse tre betingelser, som kan udledes af Domstolens praksis, var opfyldt i nærværende sag, skal det første appelanbringende tages til følge, uden at det er nødvendigt at undersøge rigtigheden af EUIPO's argument om, at Retten ikke har overholdt sin begrundelsespligt, ved fastslåelsen af en tilsidesættelse af princippet om lige muligheder og gennemsigtighedsprincippet, som følge af indførelsen af kriterier til vurdering af de omhandlede underkriterier.

36 Da konklusionen i den appellerede doms præmis 53 er behæftet med en retlig fejl, skal det som konsekvens heraf bemærkes, således som generaladvokaten har anført i punkt 49 i forslaget til afgørelse, at den appellerede dom ligeledes er behæftet med endnu en retlig fejl, for så vidt som Retten ved at tiltræde det niende klagepunkt i det tredje anbringendes første led i første instans fastslog, at der er anlagt et åbenbart urigtigt skøn hvad angår det første omhandlede tildelingskriterium. Når denne konklusion ikke kan lægges til grund, savner den appellerede doms præmis 91 og 96 nemlig begrundelse. En sådan utilstrækkelig begrundelse udgør en tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter, som skal behandles ex officio (jf. i denne retning dom af 11.4.2013, Mindo mod Kommissionen, C-652/11 P, EU:C:2013:229, præmis 30 og den deri nævnte retspraksis).

Det andet anbringende og det tredje anbringendes andet led

37 Det andet anbringende og det tredje anbringendes andet led fremsat af EUIPO skal undersøges samlet.

Parternes argumenter

38 EUIPO har med sit andet anbringende anført, at Retten begik en retlig fejl, da den i den appellerede doms præmis 136, sammenholdt med nævnte doms præmis 121, fastslog, at de angivelige åbenbart urigtige skøn, som den havde konstateret i denne doms præmis 91, 95, 96 og 97-103, begrundede ophævelsen af den omtvistede afgørelse. EUIPO har gjort gældende, at det fremgår af Rettens egen praksis, at det påhviler sagsøgeren at godtgøre, at et åbenbart urigtigt skøn har haft indvirkning på det endelige resultat af udbudsproceduren, hvilket Retten derfor skulle undersøge. EUIPO har anført, at selv om denne retspraksis vedrører en manglende begrundelse, gælder den ligeledes for åbenbart urigtige skøn.

39 Retten burde således have undersøgt, om de åbenbart urigtige skøn vedrørende det første og det andet tildelingskriterium i forbindelse med vurderingen af European Dynamics Luxembourgs bud ændrede resultatet af den pågældende udbudsprocedure i væsentlig grad, og derved om den omtvistede afgørelse skulle annulleres. Ifølge EUIPO undlod Retten imidlertid at efterprøve, om dette bud i mangel af disse urigtige skøn kunne være blevet placeret på første eller anden plads i kaskademekanismen. Ved at fastslå, at de angivelige urigtige skøn udgjorde en tilstrækkelig begrundelse for at annullere den omtvistede afgørelse, begik Retten således en retlig fejl.

40 Med hensyn til det i den appellerede doms præmis 103 fastslåede åbenbart urigtige skøn vedrørende det fjerde tildelingskriterium har EUIPO i det væsentlige foreholdt Retten, at den ikke efterprøvede, om denne fejl har haft indflydelse på resultatet af den omtvistede afgørelse ved vurderingen af, om bedømmelsen af de tildelingskriterier, som ikke er behæftet med en retlig fejl, i sig selv kunne begrunde den placering, som blev tildelt European Dynamics Luxembourg.

41 Med det tredje anbringendes andet led har EUIPO i det væsentlige foreholdt Retten, at den annullerede den omtvistede afgørelse uden at have efterprøvet, om de fastslåede begrundelsesmangler i sig selv eller i sammenhæng med de ligeledes konstaterede åbenbart urigtige skøn var tilstrækkelige til at ændre resultatet af denne afgørelse.

42 Til støtte for sit andet anbringende og det tredje anbringendes andet led har EUIPO henvist til to domme afsagt af Retten.

43 EUIPO har for det første anført, at Retten, når den fastslår, at en tilslagsafgørelse er behæftet med en begrundelsesmangel, kun kan annullere afgørelsen på dette grundlag, hvis de andre dele af denne afgørelse, som ikke er behæftet med en sådan uregelmæssighed, ikke er tilstrækkelige til at begrunde afgørelsen (dom af 10.4.2014, Evropaïki Dynamiki mod Kommissionen, T-340/09, ikke trykt i Sml., EU:T:2014:208, præmis 115 og 116). Ifølge EUIPO bør den i denne dom anvendte fremgangsmåde finde anvendelse analogt, når Retten fastslår, at der i en tilslagsafgørelse er anlagt et åbenbart urigtigt skøn.

44 For det andet har EUIPO gjort gældende, at når karakterer, der tildeles et bud i forhold til et givet tildelingskriterium, bygger på flere negative kommentarer, hvoriblandt en eller flere er behæftet med et åbenbart urigtigt skøn, er denne karakter og den bedømmelse, som karakteren bygger på, ikke behæftet med en sådan fejl, hvis denne karakter ligeledes bygger på kommentarer, der er frie for åbenbart urigtige skøn (dom af 26.9.2014, Evropaïki Dynamiki mod Kommissionen, T-498/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2014:831, præmis 196 og 197).

45 EUIPO er af den opfattelse, at det i nærværende sag forholder sig således, at den karakter, der blev tildelt det første tildelingskriterium, og den karakter, der blev tildelt det andet tildelingskriterium, ikke byggede på en enkel, men på flere negative og positive kommentarer, der af Retten blev betragtet som frie for åbenbart urigtige skøn, eller som ikke blev undersøgt, idet de ikke var omfattet af søgsmålet. EUIPO har gjort gældende, at Retten derfor burde have efterprøvet, om disse andre kommentarer ikke i sig selv var tilstrækkelige til at begrunde den karakter, som den ordregivende myndighed tildelte det pågældende tildelingskriterium.

46 Med det tredje anbringendes andet led har EUIPO gjort gældende, at Retten begik en retlig fejl, idet den annullerede den omtvistede afgørelse uden at have efterprøvet, om de i den appellerede doms præmis 86, 89, 95, 134 og 135 fastslåede begrundelsesmangler i sig selv eller i sammenhæng med de ligeledes konstaterede åbenbart urigtige skøn var tilstrækkelige til faktisk at ændre det endelige resultat af udbudsproceduren.

47 European Dynamics Luxembourg m.fl. er af den opfattelse, at det andet anbringende og det tredje anbringendes andet led fremsat af EUIPO er ugrundede.

Domstolens bemærkninger

48 Hvad angår det andet anbringende skal det indledningsvis fastslås, at det ikke er nødvendigt at undersøge betydningen af de åbenbart urigtige skøn hvad angår det første vurderingskriterium, da det følger af undersøgelsen af det første appelanbringende, at Retten ikke burde have fastslået en sådan fejl.

49 Hvad angår Rettens manglende hensyntagen til betydningen af dels manglerne i tildelingsafgørelsens begrundelse, og dels det i den appellerede doms præmis 103 fastslåede åbenbart urigtige skøn vedrørende det andet tildelingskriterium for denne afgørelses gyldighed skal det bemærkes, at en utilstrækkelig begrundelse eller et åbenbart urigtigt skøn vedrørende et tildelingskriterium ikke kan begrunde en annullation af en tildelingsafgørelse, når den indeholder andre elementer, som i sig selv er tilstrækkelige til at begrunde den retligt.

50 I en sådan situation er de anbringender, der vedrører disse uregelmæssigheder, irrelevante (jf. analogt dom af 12.7.2001, Kommissionen og Frankrig mod TF1, C-302/99 P og C-308/99 P, EU:C:2001:408, præmis 27, og af 26.4.2007, Alcon mod KHIM, C-412/05 P, EU:C:2007:252, præmis 41).

51 I denne henseende skal det konstateres, at EUIPO med sit andet anbringende og det tredje anbringendes andet led blot har hævdet, at Retten anvendte sin egen praksis urigtigt, og at de uregelmæssigheder, som den fastslog, ikke ændrede resultatet af den omtvistede afgørelse.

52 Navnlig har EUIPO ikke nærmere redegjort for eller godtgjort, at den omtvistede afgørelse i det foreliggende tilfælde i fraværet af de af Retten fastslåede uregelmæssigheder ikke kunne have været mere fordelagtig for European Dynamics Luxembourg.

53 Under disse omstændigheder kan EUIPO ikke kritisere Retten for, at den ikke undersøgte, om det urigtige skøn vedrørende det andet tildelingskriterium og de manglende begrundelser, som Retten fastslog i forbindelse med den omtvistede afgørelse, kunne have indflydelse på resultatet af denne afgørelses dispositive del.

54 Det andet anbringende og det tredje anbringendes andet led fremsat af EUIPO kan derfor ikke tages til følge.

Det tredje anbringendes første og tredje led

Det tredje anbringendes første led

– Parternes argumenter

55 EUIPO har med dette anbringendes første led gjort gældende, at Retten tilsidesatte rækkevidden af den begrundelsespligt, der i henhold til finansforordningens artikel 100, stk. 2, påhviler den ordregivende myndighed. Retten gav, idet den undersøgte hver af bedømmelseskomiteens kommentarer særskilt og undlod at tage den overordnede sammenhæng med hensyn til vurderingen, de indgik i, i betragtning, denne forpligtelse et strengere indhold end det, som Domstolen anvendte i præmis 21 i dom af 4. oktober 2012, Evropaïki Dynamiki mod Kommissionen (C-629/11 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2012:617), som nævnes i den appellerede doms præmis 129. Ifølge denne retspraksis er den ordregivende myndighed ikke forpligtet til at give den afviste tilbudsgiver et detaljeret resumé, hvor hver enkelt detalje i dennes bud tages i betragtning, eller en nøje komparativ analyse af den pågældendes bud og det valgte bud.

56 European Dynamics Luxembourg m.fl. har gjort gældende, at dette led i det tredje anbringende er ugrundet.

– Domstolens bemærkninger

57 For så vidt angår det tredje appelanbringendes første led skal det undersøges, om Retten af de grunde, som henholdsvis fremgår af den appellerede doms præmis 81-86, 87-89 og 90-95, ikke anvendte strengere krav end dem, der følger af dom af 4. oktober 2012, Evropaïki Dynamiki mod Kommissionen (C-629/11 P, ikke trykt i Sml., EU:C:2012:617).

58 Det skal bemærkes, at Domstolen i denne doms præmis 20-22 i det væsentlige fastslog, at den ordregivende myndighed i henhold til finansforordningens artikel 100, stk. 2, første afsnit, skal oplyse alle ansøgere og bydende, hvis ansøgning eller bud er blevet afvist, om årsagen hertil, og den skal oplyse alle bydende, der har fremsat et forskriftsmæssigt bud, og som skriftligt anmoder herom, om de kvaliteter og relative fordele, der kendetegner det valgte bud, samt opgive navnet på ordremodtageren. Det kan imidlertid ikke kræves af den ordregivende myndighed dels, at denne foruden begrundelsen for indplaceringen af et bud, der ikke vælges, også fremsender et detaljeret resumé til tilbudsgiver, der har afgivet nævnte bud, således at hver enkelt detalje i dette bud tages i

betragtning ved bedømmelsen af buddet, dels at den som led i meddelelsen af de kvaliteter og relative fordele, der kendetegner det valgte bud, foretager en nøje komparativ analyse af dette bud og den afviste tilbudsgivers bud. Den ordregivende myndighed er heller ikke forpligtet til at udlevere en fuldstændig kopi af evalueringsrapporten til den afviste tilbudsgiver, når denne har anmodet skriftligt herom.

59 Desuden skal den begrundelse, der kræves i henhold til artikel 296, stk. 2, TEUF, vurderes i forhold til omstændighederne i det konkrete tilfælde, herunder indholdet af retsakten og arten af de påberåbte grunde. Det kræves ikke, at begrundelsen angiver alle de forskellige relevante faktiske og retlige momenter, da spørgsmålet, om en beslutnings begrundelse opfylder kravene efter artikel 296 TEUF, ikke blot skal vurderes i forhold til ordlyden af denne retsakt, men ligeledes i forhold til den sammenhæng, hvori den indgår, samt under hensyn til alle de retsregler, som gælder på det pågældende område (jf. i denne retning dom af 12.9.2017, Anagnostakis mod Kommissionen, C-589/15 P, EU:C:2017:663, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).

60 Det bemærkes for det første, at det ikke er nødvendigt at tage stilling til EUIPO's kritik hvad angår begrundelsen i den appellerede doms præmis 90-95 vedrørende undersøgelsen af det niende klagepunkt i det tredje anbringendes første led i første instans.

61 Det er således blevet fastslået i nærværende doms præmis 36, at den appellerede doms præmis 48-55 er behæftede med en retlig fejl, og at den appellerede doms præmis 91 og 96 – uden at kunne baseres på disse præmisser – savner grundlag. Som følge heraf er det i samme præmis i nærværende dom blevet fastslået, at den appellerede dom er behæftet med en retlig fejl, for så vidt som Retten tiltrådte det niende klagepunkt i det tredje anbringendes første led i første instans, idet den havde fastslået, at der er anlagt et åbenbart urigtigt skøn hvad angår det første omhandlede tildelingskriterium.

62 Hvad endvidere angår de betragtninger, der er indeholdt i den appellerede doms præmis 81-86, bemærkes det, at European Dynamics Luxembourg m.fl. med det sjette klagepunkt i det tredje anbringendes første led i første instans har bestridt EUIPO's vurdering om, at en programleder, hovedprojektleder og projektleder ikke var nødvendige for hvert projekt.

63 Ved afslutningen af undersøgelsen af dette klagepunkt konkluderede Retten i den appellerede doms præmis 85 og 86, at det skulle fastslås, at der foreligger en begrundelsesmangel på dette punkt som omhandlet i artikel 296, stk. 2, TEUF, sammenholdt med finansforordningens artikel 100, stk. 2, under hensyn til manglen på præcision i udbudsbetingelserne og til evalueringsudvalgets kortfattede og vage afgørelse, som ikke gjorde det muligt at efterprøve grundlaget for EUIPO's kritik, som var fremsat hvad angår omfattelsen af en hovedprojektleder og en projektleder i European Dynamics Luxembourgs bud.

64 EUIPO har imidlertid ikke nærmere redegjort for, på hvilken måde Retten i forbindelse med denne konklusion anvendte en strengere bedømmelse end den, der følger af den retspraksis, der er anført i denne doms præmis 57-59.

65 Endelig fastslog Retten i den appellerede doms præmis 88 i forbindelse med ræsonnementet i den appellerede doms præmis 87-89 om undersøgelsen af det ottende klagepunkt i det tredje anbringendes første led i første instans, at evalueringsudvalgets endelige kommentar, hvorefter »bud[det] som helhed er meget operationelt i stedet for strategisk og fokuserer på en anden type projektleder end den af [EUIPO] forudsatte«, var uforståelig, og navnlig at argumentet om, at EUIPO forudsatte en »anden type projektleder«, udgjorde en vag kritik, som derfor ikke kunne efterprøves.

66 Herom er det tilstrækkeligt at bemærke for det første, at EUIPO ikke har bestridt, at det først under retsforhandlingerne ved Retten blot fremførte et argument på dette punkt, således som det fremgår af den appellerede doms præmis 88.

67 For det andet har EUIPO heller ikke bestridt Rettens konstateringer med hensyn til, at der ikke er fastsat tilstrækkeligt klare og præcise kriterier i udbudsbetingelserne, og med hensyn til evalueringsudvalgets kortfattede og vage afgørelser.

68 Det er derfor ikke for Domstolen blevet godtgjort, at Retten begik en retlig fejl.

69 Som generaladvokaten har anført i punkt 77 og 78 i forslaget til afgørelse, rejser de oplysninger, som er fremlagt i appelskriftet, ikke tvivl om, at Retten bedømte de i de nævnte klagepunkter anfægtede kommentarer både særskilt og i en global sammenhæng i forbindelse med vurderingen af det omhandlede bud, og at Retten ikke krævede, at EUIPO leverede et detaljeret resumé, hvor hver enkelt detalje i dette bud var taget i betragtning, og en nøje komparativ analyse af buddet og de bedre placerede bud.

70 På dette grundlag må det tredje appelanbringendes første led forkastes som ugrundet.

Det tredje anbringendes tredje led

– *Parternes argumenter*

71 Med det tredje anbringendes tredje led har EUIPO gjort gældende, at den appellerede dom indeholder en selvmodsigelse, for så vidt som Retten dels i forbindelse med undersøgelsen af det tredje annullationsanbringende i den pågældende doms præmis 112-115 og 121 ikke fastslog noget åbenbart urigtigt skøn eller en begrundelsesmangel vedrørende vurderingen af buddet fra European Dynamics Luxembourg med hensyn til det fjerde tildelingskriterium, dels ved afslutningen af undersøgelsen af søgsmålets første anbringende i dommens præmis 134 og 135 fastslog, at den ikke var i stand til at foretage en legalitetskontrol med hensyn til realiteten i den omtvistede afgørelse for så vidt angår denne vurdering, således at afgørelsen derfor var behæftet med et åbenbart urigtigt skøn.

72 European Dynamics Luxembourg m.fl. er af den opfattelse, at dette led af det tredje anbringende er ugrundet.

– *Domstolens bemærkninger*

73 Ganske vist nævnte Retten i første punktum i den appellerede doms præmis 134 det fjerde tildelingskriterium, selv om den i denne doms præmis 112-115 og 121 fastslog, at EUIPO ikke havde foretaget et urigtigt skøn i denne henseende.

74 Den appellerede doms præmis 134 og 135 indeholder imidlertid kun en konklusion, der bygger på den appellerede doms præmis 81-86, 87-89 og 90-95, som vedrører undersøgelsen af de klagepunkter, der er forbundet med det første tildelingskriterium.

75 EUIPO's klagepunkt vedrørende det ræsonnement, som Retten dels anlagde i den appellerede doms præmis 112-115 og 121, dels i denne doms præmis 134 og 135, havde således ikke betydning for den appellerede doms konklusion, og derfor skal det tredje anbringendes tredje led forkastes som irrelevant.

76 Det følger heraf, at det tredje anbringendes første og tredje led skal forkastes.

Det fjerde anbringende

Parternes argumenter

77 Med det fjerde anbringendes første led har EUIPO gjort gældende, at en af de nødvendige betingelser for, at Den Europæiske Union ifalder ansvar uden for kontrakt, ikke er opfyldt i det foreliggende tilfælde, da konstateringen af, at den omtvistede afgørelse er behæftet med ulovligheder, er baseret på retlige fejl, som Retten begik. Det var således med urette, at Retten fastslog, at Den Europæiske Union ifaldt ansvar uden for kontrakt.

78 EUIPO har subsidiært gjort gældende, at hvis den appellerede dom kun ophæves, for så vidt som Retten heri konkluderede, at princippet om lige muligheder og gennemsigtighedsprincippet var blevet tilsidesat, bør Domstolen ligeledes ophæve dommen for så vidt angår erstatningen for den angivelige skade, som European Dynamics Luxembourg m.fl. har lidt. Der er, således som det fremgår af den appellerede doms præmis 142 og 143, for det første ingen årsagsforbindelse mellem de begrundelsesmangler, som Retten fastslog, og denne angivelige skade. For det andet begrundede Retten – idet den ikke undersøgte betydningen af de åbenbart urigtige skøn, som den konstaterede i den appellerede doms præmis 91 og 102, på det endelige resultat af tildelingsproceduren – ikke i tilstrækkelig grad konklusionen i denne doms præmis 144 om, at der forelå en årsagsforbindelse mellem disse fejl og denne skade.

79 Med det fjerde anbringendes andet led har EUIPO gjort gældende, at den appellerede dom er behæftet med en begrundelsesmangel, idet den indeholder en selvmodsigelse mellem på den ene side de begrundelser, der er indeholdt i denne doms præmis 144, 146 og 150, og på den anden side domskonklusionens punkt 2. Mens disse præmisser identificerer den skade, som European Dynamics Luxembourg har lidt som følge af den fortabte mulighed for at blive placeret på første eller anden plads i kaskademekanismen, tilpligtes Unionen i domskonklusionen således at betale erstatning for den skade, der er lidt ved den fortabte mulighed for at blive tildelt rammekontrakten som første kontrahent.

80 Med det fjerde anbringendes tredje led har EUIPO gjort gældende, at domskonklusionens punkt 2 i den appellerede dom indeholder en materiel fejl, for så vidt som det er Unionen, der pålægges at betale erstatning for den skade, European Dynamics Luxembourg har lidt, og ikke EUIPO. Et sådant erstatningsansvar burde imidlertid i henhold til artikel 115 og artikel 118, stk. 3, i forordning nr. 207/2009 ifalde EUIPO.

81 European Dynamics Luxembourg m.fl. har for det første anført, at den appellerede dom i tilstrækkelig grad godtgjorde, at betingelserne for at pålægge Unionen erstatningsansvar var opfyldt. Dernæst har European Dynamics Luxembourg m.fl. anført, at der ikke er nogen modstrid mellem på den ene side den appellerede doms præmis 144, 146 og 150 og på den anden side domskonklusionens punkt 2, da der med henblik på at opnå erstatning for den skade, som European Dynamics Luxembourg m.fl. har lidt ved den fortabte mulighed, skal tages hensyn til det fulde omfang af denne fortabte mulighed – nemlig muligheden for at blive placeret som første kontrahent i rækkefølgen. Endelig er henvisningen til Den Europæiske Union i domskonklusionens punkt 2 i den appellerede dom ikke urigtig, for så vidt som enheden er samlet ansvarlig for sine institutioners og organers ulovlige adfærd.

Domstolens bemærkninger

82 Der skal i denne forbindelse for det første foretages en undersøgelse af EUIPO's subsidiære argument, der er fremført inden for rammerne af det fjerde anbringendes første led.

83 Med dette argument har EUIPO i det væsentlige gjort gældende, at tilstedeværelsen af en årsagsforbindelse mellem de åbenbart urigtige skøn, som Retten konstaterede hvad angår det andet tildelingskriterium, og den skade, European Dynamics Luxembourg har lidt som følge af fortabelsen af en mulighed, hverken er blevet påvist eller begrundet i den appellerede dom.

84 Dette argument skal, henset til omstændighederne i den foreliggende sag, anses for at være begrundet.

85 Som det er blevet fastslået i denne doms præmis 36, er den appellerede doms præmis 53, 91 og 96 for det første behæftet med en retlig fejl, og derfor burde Retten ikke have fastslået nogen ulovlighed som følge af en tilsidesættelse af princippet om lige muligheder og gennemsigtighedsprincippet samt af et åbenbart urigtigt skøn hvad angår det første tildelingskriterium.

86 For det andet fastslog Retten i den appellerede doms præmis 143, at det ikke var muligt at anerkende en årsagsforbindelse mellem de af denne konstaterede begrundelsesmangler og de tab, som European Dynamics Luxembourg m.fl. havde påberåbt sig.

87 Det er således en forudsætning for, at Unionen kan ifalde erstatningsansvar, at der foreligger en årsagsforbindelse mellem den ene materielle ulovlighed, som vurderingen af European Dynamics Luxembourgs bud er behæftet med, som fastslået i dommens præmis 102, og den pågældende fortabte mulighed.

88 Retten godtgjorde imidlertid ikke i den appellerede dom i tilstrækkelig grad, at der forelå en sådan årsagsforbindelse. Navnlig fastslog Retten ikke, om og i hvilket omfang European Dynamics Luxembourg på baggrund af sagens faktiske omstændigheder, og eftersom EUIPO ikke havde begået nogen fejl, ville være blevet placeret på førstepladsen og fået tildelt den pågældende kontrakt.

89 Det følger heraf, at da en af de nødvendige betingelser for Unionens erstatningsansvar uden for kontraktforhold ikke er opfyldt, skulle Retten ikke have taget den af European Dynamics Luxembourg m.fl. nedlagte påstand om erstatning til følge.

90 Det fjerde anbringendes første led fremsat af EUIPO må derfor tages til følge.

91 Da dette led i det fjerde anbringende må tages til følge, er det ikke nødvendigt at tage stilling til anbringendes andet og tredje led.

Delvis ophævelse af den appellerede dom

92 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at den appellerede dom er behæftet med en retlig fejl i præmis 53, 91 og 96, for så vidt som Retten gav medhold i det andet anbringendes andet klagepunkt i sagen i første instans vedrørende det første tildelingskriterium og det niende klagepunkt i det tredje anbringendes første led i den pågældende sag om det nævnte tildelingskriterium.

93 Som det fremgår af den appellerede doms præmis 136, begrundede Retten annullationen af den omtvistede afgørelse i domskonklusionens punkt 1 i nævnte dom med henvisning til alle de uregelmæssigheder, den fastslog, og som vurderingen af det omhandlede bud var behæftet med i forhold til det første og det andet tildelingskriterium. Selv om Rettens konstateringer i den appellerede doms præmis 53, 91 og 96 ikke kan tjene som begrundelse for at annullere den omtvistede afgørelse, er de af Retten fastslåede uregelmæssigheder i den appellerede doms præmis 86, 89, 95, 102 og 135, som anført af generaladvokaten i punkt 111 i forslaget til afgørelse, ikke desto mindre tilstrækkelige til at begrunde Rettens annullation af denne afgørelse. Heraf følger, at domskonklusionens punkt 1 i den appellerede dom ikke skal ophæves.

94 Derimod skal domskonklusionens punkt 2 i den appellerede dom, hvorefter Den Europæiske Union tilpligtes at erstatte European Dynamics Luxembourgs tab som følge af denne sidstnævntes fortabte mulighed for at få tildelt den pågældende kontrakt som første kontrahent i rækkefølgen, for så vidt som det fjerde anbringendes første led er blevet taget til følge, ophæves.

95 Domskonklusionens punkt 4 og 5 i nævnte dom om fastsættelsen af erstatningsopgørelsen skal, henset til denne ophævelse af den appellerede dom, ligeledes ophæves.

96 Under disse omstændigheder skal domskonklusionens punkt 6 i den appellerede dom om sagsomkostningerne ligeledes ophæves.

Søgsmålene for Retten

97 I overensstemmelse med artikel 61, stk. 1, andet punktum, i statutten for Den Europæiske Unions Domstol kan Domstolen, når den ophæver den af Retten trufne afgørelse, selv træffe endelig afgørelse, hvis sagen er moden til påkendelse.

98 Dette er tilfældet i den foreliggende sag. Herefter skal der tages stilling til den af European Dynamics Luxembourg m.fl. nedlagte påstand om erstatning i forbindelse med denne appel for den skade, som European Dynamics Luxembourg m.fl. har lidt ved den fortabte mulighed for European Dynamics Luxembourg for at blive tildelt rammekontrakten som første kontrahent i rækkefølgen.

99 Det bemærkes herved, at ifølge Domstolens faste praksis forudsætter EUIPO's erstatningsansvar uden for kontraktforhold, at en række betingelser er opfyldt, dvs. retsstridigheden af EUIPO's adfærd, at der foreligger et virkeligt tab, og at der er årsagsforbindelse mellem denne adfærd og det påberåbte tab (jf. i denne retning dom af 10.7.2014, Nikolaou mod Revisionsretten, C-220/13 P, EU:C:2014:2057, præmis 52 og den deri nævnte retspraksis). Tabet skal være reelt og sikkert samt en tilstrækkeligt direkte følge af institutionernes ulovlige adfærd, for at Unionen ifølge retspraksis kan ifalde et ansvar uden for kontraktforhold (dom af 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, C-45/15 P, EU:C:2017:402, præmis 61 og den deri nævnte retspraksis).

100 Det følger under alle omstændigheder af Domstolens faste praksis, at det påhviler den part, som gør gældende, at Unionen har pådraget sig ansvar, at fremlægge afgørende beviser for det påberåbte tabs eksistens og omfang, og at der er en direkte årsagsforbindelse mellem den fejl, der er begået af den pågældende institution og det tab, der påberåbes (dom af 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, C-45/15 P, EU:C:2017:402, præmis 62 og den deri nævnte retspraksis).

101 I denne henseende skal det fastslås, at det fremgår af læsningen af den stævning, der blev indgivet til Retten, at den åbenbart ikke opfylder de krav, som stilles i denne retspraksis. European Dynamics Luxembourg m.fl. har således fremsat et krav om erstatning for den anslåede bruttofortjeneste, som European Dynamics Luxembourg kunne have opnået, såfremt den pågældende kontrakt var blevet tildelt selskabet, selv om selskabet begrænsede sig til at påstå, at det »uigenkaldeligt blev nægtet tildelingen af den pågældende kontrakt«. European Dynamics Luxembourg m.fl. har imidlertid ikke underbygget, om og i hvilket omfang European Dynamics Luxembourg på baggrund af sagens faktiske omstændigheder, og eftersom EUIPO ikke havde begået nogen fejl, ville være blevet placeret på førstepladsen og fået tildelt den pågældende kontrakt. European Dynamics Luxembourg m.fl. har derfor hverken godtgjort, at der foreligger et virkeligt tab, eller at der er årsagsforbindelse mellem den påståede adfærd og det påberåbte tab.

102 En sådan påstand om erstatning kan under alle omstændigheder kun støttes på den ulovlighed, som EUIPO begik ved vurderingen af det andet tildelingskriterium, som fastslået i den appellerede doms præmis 102. Selv hvis European Dynamics Luxembourgs bud havde opnået det maksimalt mulige antal point for det andet tildelingskriterium, ville det imidlertid alt andet lige ikke være blevet bedre

placeret. Eftersom dette bud havde opnået den højeste score, der kan tildeles for det andet tildelingskriterium, opnåede selskabet nemlig en endelig score, som var lavere end den, der blev tildelt de bud, der blev placeret på første og anden plads.

103 Under disse omstændigheder skal den af European Dynamics Luxembourg m.fl. nedlagte påstand om erstatning forkastes.

Sagsomkostninger

104 Det bestemmes i artikel 184, stk. 2, i Domstolens procesreglement, at såfremt appellen ikke tages til følge, eller såfremt appellen tages til følge, og Domstolen selv endeligt afgør sagen, træffer den afgørelse om sagsomkostningerne.

105 I henhold til procesreglementets artikel 138, stk. 1, der i medfør af samme reglements artikel 184, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom. Ifølge det nævnte reglements artikel 138, stk. 3, bærer hver part sine omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter.

106 Da EUIPO's appel tages delvist til følge, og denne appel delvist forkastes, skal EUIPO og European Dynamics Luxembourg m.fl. dømmes til at bære hver deres egne omkostninger i forbindelse med denne appelsag.

107 For så vidt angår omkostningerne i første instans skal European Dynamics Luxembourg m.fl. og EUIPO endvidere pålægges at bære hver deres egne omkostninger, da der er givet delvist medhold i sagen.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Fjerde Afdeling):

1) Dommen afsagt af Den Europæiske Unions Ret den 7. oktober 2015, European Dynamics Luxembourg m.fl. mod KHIM (T-299/11, EU:T:2015:757), ophæves, for så vidt som

– **Den Europæiske Union i domskonklusionens punkt 2 tilpligtes at erstatte European Dynamics Luxembourgs tab som følge af en fortabt mulighed for at få tildelt rammekontrakten som første kontrahent i rækkefølgen, og**

– **det i domskonklusionens punkt 4 og 5 fastslås, at parterne til Retten skal fremsende en erstatningsopgørelse, som er fastlagt ved fælles overenskomst, eller, såfremt en sådan overenskomst ikke kan opnås, disse skal fremsende deres påstande vedrørende erstatningsopgørelsen til Retten.**

2) I øvrigt forkastes appellen.

3) Den af European Dynamics Luxembourg SA, Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE og European Dynamics Belgium SA i sag T-299/11 nedlagte påstand om erstatning forkastes.

4) Den Europæiske Unions Kontor for Intellektuel Ejendomsret (EUIPO) såvel som European Dynamics Luxembourg SA, Evropaïki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE og European Dynamics Belgium SA bærer hver deres egne omkostninger i forbindelse med appellen og sagen i første instans.

Underskrifter